

مرکز پژوهش‌های آموزشی مجلس شورای اسلامی

مصوبه ۲۶ شورای آموزش

آیین‌نامه

آموزشی سطح چهارم

▪ معاونت آموزش موزه‌های علمی، فوهران

▪ اداره کل تمصیلات تکمیلی

فهرست

۲	..... مقدمه
۲	..... فصل اول: تعاریف
۳	..... فصل دوم: نظام آموزشی و طول دوره
۴	..... فصل سوم : انتخاب واحد
۵	..... فصل چهارم: استاد مشاور علمی
۶	..... فصل پنجم: حضور غیاب
۷	..... فصل ششم: ارزشیابی تحصیلی
۹	..... فصل هفتم : دوره تابستانی
۹	..... فصل هشتم : معادل سازی
۱۰	..... فصل نهم : تغییر رشته و گرایش
۱۱	..... فصل دهم: مرخصی تحصیلی
۱۲	..... فصل یازدهم: انتقال
۱۳	..... فصل دوازدهم: مهمان
۱۴	..... فصل سیزدهم: آزمون جامع
۱۵	..... فصل چهاردهم: انصراف و ترک تحصیل
۱۵	..... فصل پانزدهم: رساله علمی
۱۶	..... فصل شانزدهم : فراغت از تحصیلی
۱۶	..... فصل هفدهم: امورخاص

مقدمه

این آیین نامه، مجموعه مقررات و ضوابط حاکم بر مدارس علمیة مرکز مدیریت حوزه علمیة فوهران در سطح چهار را شامل می‌شود. هدف از آن، ایجاد هماهنگی در فعالیت‌های آموزشی پژوهشی و ارتقاء کیفیت این فعالیت‌ها و در نهایت فراهم شدن زمینه نظارت و ارزیابی آموزشی است.

ذکر چند نکته‌ی ضروری:

۱. مراکز تخصصی و موسسات آموزش عالی حوزوی، ملزم به اجرای دقیق و کامل برنامه‌های آموزشی و مقررات و ضوابط مصوب اند و هیچ تغییری در آن‌ها مجاز نیست.
۲. مسئولیت آشنا کردن طلاب و اساتید با مفاد این آیین نامه بر عهده مراکز تخصصی و موسسات است.

فصل اول: تعاریف

ماده ۱: در این آیین نامه، اصطلاحات با تعاریف مشروح ذیل مورد استفاده است:

۱-۱ **مرکز مدیریت حوزه‌های علمیة فوهران:** مرکز مدیریت حوزه‌های علمیة فوهران، تحت نظارت شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیة فوهران، امر سازماندهی، هدایت، نظارت و پشتیبانی مدارس علمیة فوهران سراسر کشور را بر عهده دارد که به اختصار مرکز نامیده می‌شود.

۲-۱ **مؤسسه آموزش عالی حوزوی:** واحد آموزشی است که دو یا چند رشته تخصصی مورد نیاز را با گرایش‌های مربوطه، ارائه می‌کند که در این آیین نامه به اختصار «مؤسسه» گفته می‌شود.

۳-۱ **مرکز تخصصی:** واحد آموزشی است که یکی از رشته‌های تخصصی مورد نیاز را با گرایش‌های مربوطه، ارائه می‌کند.

۴-۱ **سطح چهار:** به سومین مرحله از نظام تعلیم و تربیت حوزه‌های علمیة فوهران اطلاق می‌شود که در رشته‌ها و گرایش‌های مختلف با رویکرد پایه‌ی تخصصی، طراحی و اجرا می‌گردد. به فارغ‌التحصیلان این مقطع، دانشنامه سطح چهار اعطاء می‌شود.

۵-۱ **دانشنامه سطح چهار:** به گواهینامه رسمی اطلاق می‌شود که بر فارغ‌التحصیلی طلبه در مقطع تخصصی دلالت دارد و دارنده آن از کلیه مزایای علمی و استخدامی فارغ‌التحصیلان دوره‌های دکتری دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی برخوردار است.

۶-۱ **گروه آموزشی:** تعدادی از اساتید رشته و گرایش مربوط است که براساس آیین‌نامه خاص انتخاب می‌شوند.

۷-۱ **دروس اصلی دوره:** دروسی که مربوط به دوره سطح ۴ است و کلیه طلاب موظف به گذراندن آنها هستند.

۸-۱ **دروس پیش‌نیاز دوره:** دروسی است که طلبه در مقطع قبل نگذرانده‌است، و گذراندن آن قبل از اخذ دروس اصلی دوره الزامی است.

۹-۱ **دروس جبرانی:** دروسی اضافه بر واحدهای مقرر سطح چهار است که گذراندن آنها به عنوان درس جبرانی برای طلبه الزامی است.

۱۰-۱ **رشته:** یکی از شعب علوم و معارف اسلامی یا دانش‌های مورد نیاز حوزه است که از نظر موضوع و کارآمد کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز است.

۱۱-۱ **گرایش:** جهت‌گیری تخصصی در یک رشته تحصیلی است.

۱۲-۱ **آزمون زبان تخصصی:** آزمون شامل مهارت خواندن، درک مطلب و نگارش در یک زبان غیر از زبان فارسی است. این آزمون در زمان پذیرش طلبه، انجام می‌شود.

فصل دوم: نظام آموزشی و طول دوره

ماده ۲: سطح چهار، دوره‌ی آموزشی — پژوهشی است که به صورت نیم‌سال‌ی واحدی و منحصرأ به شکل حضوری اجرا می‌شود. ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده شده و قبولی یا عدم قبولی در یک درس، به همان درس محدود می‌شود.

ماده ۳: طول دوره با احتساب پایان‌نامه و بدون محاسبه مرخصی، حداقل ۸ و حداکثر ۱۲ نیم‌سال است.

تبصره ۱: مدت زمانی که به دلیل عدم ارائه‌ی درس توسط مرکز تخصصی یا مؤسسه، امکان تحصیل برای طلبه فراهم نباشد؛ جزو سنوات تحصیلی وی محسوب نمی‌شود.

تبصره ۲: به ازای هر ۱۰ واحد از دروس پیش‌نیاز و جبرانی، یک نیم سال به حداکثر طول دوره اضافه می‌شود.

ماده ۴: در صورتی که طلبه نتواند واحدهای درسی تعیین شده را در حداکثر مدت مجاز تحصیل با موفقیت بگذراند، از ادامه تحصیل محروم می‌شود و تحصیل مجدد وی، منوط به طی مجدد مراحل پذیرش است.

تبصره: در موارد خاص، در صورتی که طلبه کلیه واحدهای درسی را گذرانده ولی به دلایل موجه، در زمان مقرر، موفق به دفاع از رساله علمی نشود؛ موضوع در کمیسیون خاص آموزش مرکز، بررسی می‌گردد.

ماده ۵: هر سال تحصیلی، متشکل از دو نیم‌سال و هر نیم‌سال تحصیلی، مشتمل بر ۱۶ هفته درسی و ۲ هفته امتحانی است.

تبصره: مراکز تخصصی و مؤسسات، موظفند امتحانات مجدد را در زمان‌های ابلاغی برگزار نمایند.

ماده ۶: معاونت آموزش در پایان نیم‌سال دوم هر سال تحصیلی، تقویم تحصیلی سال بعد را، به مراکز و مؤسسات، ابلاغ می‌کند.

ماده ۷: مراکز تخصصی و مؤسسات موظف به اجرای برنامه درسی ابلاغی از سوی مرکز هستند.

ماده ۸: تحصیل همزمان در حوزه و دانشگاه یا چند واحد حوزوی ممنوع است. در صورت تخلف، طلبه از ادامه‌ی تحصیل در حوزه محروم می‌شود.

ماده ۹: به منظور ایجاد فرصت تبلیغی، دهه اول محرم و نیمه دوم ماه مبارک رمضان، دروس تعطیل است.

ماده ۱۰: حداقل نصاب تشکیل کلاس ۵ نفر و حداکثر ۱۰ نفر است.

فصل سوم: انتخاب واحد

ماده ۱۱: طلبه موظف است در مهلت‌های تعیین شده در تقویم تحصیلی نسبت به انتخاب واحد اقدام کند.

تبصره: در صورت تأخیر در این امر، مشروط بر آنکه سه هفته از شروع نیم‌سال نگذشته باشد؛ انتخاب واحد طلبه با تأیید گروه آموزشی، امکان‌پذیر است.

ماده ۱۲: طلبه می‌تواند بر اساس طول مدت تحصیل، در هر نیم‌سال بین ۶ تا ۱۰ واحد انتخاب کند.

تبصره ۱: طلبه‌ای که در یک نیم‌سال، معدل ۱۸ به بالا کسب نماید، با موافقت گروه آموزشی، می‌تواند در نیم‌سال بعد، حداکثر تا ۱۲ واحد درسی انتخاب کند.

تبصره ۲: در صورتی که معدل طلبه در یک نیم‌سال کمتر از ۱۴ شود؛ در نیم‌سال بعد، حق انتخاب بیش از ۸ واحد را ندارد.

تبصره ۳: در صورتی که طلبه برای فراغت از تحصیل - بدون احتساب رساله علمی - صرفاً ۱۴ واحد درسی داشته باشد؛ منوط به دارا بودن حداقل معدل ۱۴ در نیم سال قبل، مجاز به اخذ کلیه واحدها در آخرین نیمسال، خواهد بود.

تبصره ۴: در صورتی که طلبه در یک نیم سال، علاوه بر دروس اصلی دوره، دروس پیش نیاز یا جبرانی را نیز انتخاب کند؛ تعداد واحدهای انتخابی، به ۸ تا ۱۲ واحد افزایش می یابد.

تبصره ۵: در صورتی که طلبه برای فراغت از تحصیل، کمتر از ۶ واحد داشته باشد و یا به دلایل موجه - به تشخیص گروه آموزشی - نتواند حداقل واحد را انتخاب کند؛ اخذ کمتر از حداقل مجاز، بلامانع بوده و آن نیم سال جزو سنوات تحصیلی طلبه محاسبه می گردد؛ لکن معدل آن تأثیری در مشروط و یا ممتاز شدن وی ندارد.

ماده ۱۳: طلبه می تواند در زمان حذف و اضافه - بر اساس تقویم تحصیلی - و با مراعات حداقل و حداکثر واحد، یک درس از دروس انتخابی خود را حذف یا اضافه کند.

ماده ۱۴: در صورت ضرورت، طلبه می تواند در زمان حذف اضطراری - بر اساس تقویم تحصیلی - یک یا چند درس از دروس انتخابی خود را با نظر موافق گروه آموزشی، حذف کند؛ مشروط به آنکه غیبت های وی از سه شانزدهم مجموع ساعات آن درس بیشتر نباشد و تعداد واحدهای باقیمانده وی از حداقل واحد، کمتر نشود.

ماده ۱۵: حذف کلیه واحدهای انتخابی در یک نیم سال، تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص گروه آموزشی، طلبه قادر به ادامه ی تحصیل در آن نیم سال نباشد. در این صورت نیم سال مزبور، جزو مرخصی وی محسوب گردیده و در صورت اتمام مرخصی های مجاز، آن نیم سال جزو سنوات تحصیلی طلبه محاسبه می شود.

فصل چهارم: استاد مشاور علمی

ماده ۱۶: فعالیت های آموزشی و پژوهشی طلبه تا اتمام واحدهای آموزشی، باید زیر نظر استاد مشاور علمی انجام شود.

ماده ۱۷: گروه آموزشی موظف است حداکثر تا اتمام نیم سال اول، برای طلبه استاد مشاور علمی انتخاب کند.

ماده ۱۸: استاد مشاور علمی موظف است در پایان هر نیم سال تحصیلی، گزارش مکتوب پیشرفت تحصیلی طلبه را به گروه آموزشی تحویل دهد.

ماده ۱۹: استاد مشاور علمی می تواند - بر اساس آیین نامه تدوین رساله - راهنمایی یا مشاوره ی رساله طلبه را نیز بر عهده بگیرد.

ماده ۲۰: استاد مشاور علمی، باید دارای شرایط تدریس سطح چهار و سابقه موفق پژوهشی باشد.

ماده ۲۱: فعالیت‌های علمی طلاب ورودی هر گرایش، باید زیر نظر یک استاد مشاور علمی انجام شود.

ماده ۲۲: حداقل ساعت موظفی استاد مشاور علمی در هفته برای هر ورودی ۴ ساعت است.

فصل پنجم: حضور و غیاب

ماده ۲۳: شرکت فعال طلبه در تمامی برنامه‌های درسی و فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی ابلاغ شده، الزامی است.

ماده ۲۴: مدت زمان هر جلسه درس برابر با ۵۰ دقیقه و دو جلسه با هم ۹۰ دقیقه است.

ماده ۲۵: عدم حضور یا ترک کلاس درس، از پنج تا ده دقیقه، تأخیر و بیشتر از آن غیبت محسوب می‌شود و هر سه بار تأخیر، حکم یک جلسه غیبت را دارد.

ماده ۲۶: حداکثر غیبت مجاز برای هر واحد درسی، اعم از نظری و عملی، سه شانزدهم ساعات آن درس است.

تبصره ۱: در صورت افزایش غیبت به بیش از این مقدار، غیبت غیرموجه برای آن درس منظور می‌شود و در حکم نمره صفر است.

تبصره ۲: در موارد خاص، اگر غیبت تماماً یا تلفیقاً موجه باشد؛ درس بدون ثبت نمره، حذف می‌شود.

تبصره ۳: تشخیص موجه بودن غیبت، به عهده گروه آموزشی است.

ماده ۲۷: طلبه می‌تواند برای مواردی مثل ازدواج، بیماری حاد خود، همسر، فرزند یا والدین یا فوت بستگان درجه یک و همچنین برای فعالیت‌های تبلیغی از حداکثر ده روز مرخصی، علاوه بر حداکثر غیبت مجاز استفاده کند.

تبصره ۱: استفاده از مرخصی برای انجام امور تبلیغی با موافقت مرکز تخصصی یا مؤسسه و برای سایر موارد با اطلاع آن، امکان پذیر است.

تبصره ۲: استفاده از ده روز مرخصی در موارد مربوط به بیماری حاد، با ارائه گواهی از پزشک معتمد مرکز تخصصی یا مؤسسه، مبنی بر لزوم استفاده از مرخصی مستمر، امکان‌پذیر است.

تبصره ۳: در صورت استفاده طلبه از غیبت‌های مندرج در مواد ۲۶ و ۲۷، سقف غیبت‌های وی در طول نیم‌سال، نباید از پنج شانزدهم بیشتر شود.

فصل ششم: ارزشیابی تحصیلی

ماده ۲۸: معیار ارزشیابی تحصیلی در هر درس، نمره نهایی درس است که بر اساس نتایج حاصله از امتحانات پایان نیم‌سال، میان‌نیم‌سال، فعالیت‌های علمی، انجام پژوهش‌ها و امتحانات شفاهی، محاسبه شده و به صورت عددی بین صفر تا بیست، منظور می‌گردد.

تبصره: دستورالعمل ارزشیابی دروس، توسط معاونت آموزش مرکز، ابلاغ می‌گردد.

ماده ۲۹: برگزاری امتحانات دروس ارائه شده در هر نیم‌سال و همچنین امتحانات مجدد، بر اساس دستورالعمل‌های ابلاغی، الزامی است.

ماده ۳۰: ارائه دو مقاله علمی پژوهشی در طول دوره - براساس دستورالعمل ابلاغی - الزامی است؛

ماده ۳۱: اگر تعداد ساعات برگزار شده یک درس، در هر شرائطی، کمتر از سیزده شانزدهم باشد، امتحان آن درس برگزار نمی‌شود و به صورت درس ناتمام اعلام می‌گردد.

ماده ۳۲: نمره‌ی قبولی در دروس پیشنیاز و جبرانی، ۱۲، دروس دوره، ۱۴ و رساله علمی ۱۶ است.

تبصره ۱: در صورتی که طلبه در درسی، نمره قبولی کسب نکند ولی نمره وی ۱۰ و بالاتر باشد؛ یا در امتحان آن درس، غیبت موجه داشته باشد؛ می‌تواند تا پایان شهریور همان سال در امتحان مجدد شرکت کند و چنانچه موفق به کسب نمره قبولی نشود، باید مجدداً در کلاس آن درس شرکت کند.

تبصره ۲: طلبه‌ای که نمره نهایی وی در یک درس، کمتر از ۱۰ باشد، یا در امتحان آن درس غیبت غیر موجه داشته باشد؛ باید دوباره در کلاس آن درس شرکت کند.

ماده ۳۳: در پایان هر نیم‌سال، کلیه نمرات - اعم از قبولی و ردی - در کارنامه طلبه ثبت می‌شود.

ماده ۳۴: نمره پس از ثبت در کارنامه، غیرقابل تغییر بوده و تنها در صورت احراز اشتباه با تأیید مرکز تخصصی یا موسسه و موافقت معاونت آموزش مرکز، تغییر نمره ممکن خواهد بود.

ماده ۳۵: برای محاسبه معدل نیم‌سال، نمره نهایی هر درس - اعم از قبولی و ردی - در تعداد واحدهای آن درس ضرب و مجموع حاصل ضرب، بر تعداد کل واحدهای اخذ شده - اعم از قبولی و ردی - تقسیم می‌شود.

تبصره: معدل امتحانات مجدد، در مشروطی یا ممتازی طلبه مؤثر نیست و صرفاً در معدل کل محاسبه می‌شود.

ماده ۳۶: برای محاسبه معدل کل دوره، تمامی نمرات قبولی و اولین نمره ردی دروس موثر، در تعداد واحدهای آن درس ضرب شده و مجموع حاصل ضرب، بر مجموع واحدها، تقسیم می‌شود.

تبصره: نمرات دروس پیش‌نیاز و جبرانی، در معدل نیم‌سال و معدل کل دوره محاسبه نمی‌شود.

ماده ۳۷: طلبه‌ای که معدل نیم‌سال او کمتر از ۱۴ باشد؛ مشروط است.

ماده ۳۸: در صورتی که طلبه دو نیم‌سال متناوب یا متوالی مشروط شود؛ از ادامه تحصیل محروم می‌گردد و تحصیل مجدد وی، منوط به طی مراحل پذیرش، بر اساس دستورالعمل‌های ابلاغی خواهد بود.

ماده ۳۹: غیبت غیرموجه در امتحان پایان نیم‌سال یا عدم تحویل اوراق امتحانی، در حکم نمره صفر است و طلبه ملزم به شرکت مجدد در کلاس آن درس خواهد بود. در صورت موجه بودن عذر غیبت، نمره صفر برای وی منظور نمی‌شود و طلبه می‌تواند حداکثر تا پایان شهریور همان سال، در امتحان نوبت بعد شرکت کند.

تبصره ۱: هر گونه عذر جهت شرکت در امتحانات پایان نیم‌سال، باید قبلاً به صورت رسمی به معاونت آموزش مرکز تخصصی یا مؤسسه اعلام شود و در صورت عدم امکان هماهنگی و اخذ مجوز، طلبه باید در اولین فرصت، با مراجعه به معاونت آموزش مرکز تخصصی یا مؤسسه، غیبت خود را موجه کند.

تبصره ۲: غیبت در امتحانات مجدد در هر حال، موجب حذف آن درس می‌شود.

ماده ۴۰: غیبت غیرموجه در امتحان میان نیم‌سال در حکم نمره صفر است و در صورت موجه بودن غیبت، فقط نمره پایان نیم‌سال، برای آن درس ثبت و محاسبه می‌شود.

ماده ۴۱: تشخیص موجه بودن غیبت در امتحان، به عهده گروه آموزشی است.

ماده ۴۲: کلیه اوراق امتحانی تا اتمام دوره تحصیل و صدور دانشنامه تحصیلی طلبه، باید در مرکز تخصصی یا مؤسسه، بایگانی شود. امحای اوراق امتحانی، سه ماه پس از اعطای دانشنامه به فارغ‌التحصیل، مجاز است.

تبصره: امحاء اوراق امتحانی طلبه منفصل از تحصیل، منوط به ارائه ریز نمرات و اخذ تأییدیه از وی است.

فصل هشتم: دوره تابستانی

ماده ۴۳: مدارس علمیه می‌توانند دوره تابستانی برگزار نمایند.

تبصره: شرکت طلاب در دوره تابستانی، الزامی نیست.

ماده ۴۴: ضوابط آموزشی در دوره تابستانی، از قبیل: تعداد ساعات برگزاری درس، ارزشیابی دروس، حضور و غیاب کلاسی و امتحانی، مانند نیمسال است.

تبصره: معدل دوره تابستانی مؤثر در مشروطی یا ممتازی طلبه نیست و صرفاً در معدل کل محاسبه می‌شود.

ماده ۴۵: طلبه می‌تواند با هماهنگی مرکز تخصصی یا مؤسسه، در دوره تابستانی، حداکثر ۴ واحد درسی انتخاب کند.

فصل نهم: معادل سازی و تطبیق نمرات

ماده ۴۶: طلابی که دروسی را در یکی از مراکز تخصصی و مؤسسات تابعه مرکز مدیریت حوزه های علمییه خواهران، جامعه الزهراء «سلام الله علیها» قم، یا دانشگاه‌های حوزوی گذرانده یا دارای نمره در امتحانات مدارج علمی نظام قدیم حوزه باشند؛ می‌توانند واحدهای درسی خود را مشروط به کسب شرایط ذیل، معادل سازی کنند:

۱-۴۶: انطباق حداقل ۷۵ درصدی سرفصل‌های دروس گذرانده شده، با سرفصل دروس برنامه رشته و گرایش جدید به تشخیص گروه آموزشی مقصد؛

۲-۴۶: انطباق تعداد واحد دروس گذرانده شده، با واحد دروس برنامه رشته و گرایش جدید؛

۳-۴۶: داشتن حداقل نمره ۱۶ در دروس گذرانده شده؛

تبصره ۱: دروسی که نمره آنها بین ۱۴ تا ۱۶ است، در صورت دارا بودن سایر شرایط، مشروط به موفقیت طلبه در ارزیابی علمی گروه آموزشی، تطبیق داده می‌شود.

تبصره ۲: اسامی دانشگاه‌های حوزوی توسط معاونت آموزش مرکز ابلاغ می‌شود.

ماده ۴۷: به ازای هر ۱۰ واحد درسی معادل سازی شده، یک نیم‌سال از مدت مجاز تحصیل کسر می‌شود.

ماده ۴۸: نمرات دروس پذیرفته شده، در کارنامه طلبه، ثبت شده و صرفاً در معدل کل دوره محاسبه می‌گردد.

ماده ۴۹: طلبه، موظف است؛ حداکثر تا پایان اولین نیمسال تحصیلی، ریز نمرات تأیید شده خود را به مؤسسه یا مرکز تخصصی مربوطه، برای معادل سازی نمرات، ارائه دهد.

فصل نهم: تغییر رشته و گرایش

ماده ۵۰: تغییر رشته در سطح چهار امکان پذیر نیست.

ماده ۵۱: تغییر گرایش فقط برای یک بار و در صورت وجود شرایط زیر، با هماهنگی گروه آموزشی گرایش‌های مبدأ و مقصد و تأیید معاونت آموزش مرکز تخصصی یا مؤسسه امکان پذیر است.

الف: گذراندن حداقل یک نیمسال تحصیلی با حداقل واحد مصوب در گرایش تحصیلی مبدأ

ب: مجاز بودن ادامه تحصیل متقاضی در گرایش تحصیلی مبدأ از نظر مقررات آموزشی؛

پ: باقی ماندن بیش از ۵۰ درصد واحدهای درسی گرایش مبدأ؛ مگر در موارد تعطیلی یا انحلال گرایش تحصیلی در آن مرکز تخصصی یا مؤسسه؛

ت: وجود ظرفیت پذیرش در گرایش مقصد؛

ث: دارا بودن شرایط اختصاصی پذیرش گرایش مقصد؛

ج: امکان گذراندن واحدهای مصوب درسی گرایش مقصد، در مدت مجاز تحصیل؛

چ: موفقیت در مصاحبه علمی تغییر گرایش؛

تبصره ۱: در صورتی که تغییر گرایش، موجب تغییر محل تحصیل طلبه شود؛ متقاضی، علاوه بر داشتن شرایط تغییر گرایش، باید واجد شرایط انتقال نیز باشد.

تبصره ۲: مصاحبه علمی تغییر گرایش، باید حداقل ۲ هفته قبل از شروع نیمسال بعدی انجام شود.

ماده ۵۲: متقاضی باید درخواست تغییر گرایش خود را به صورت کتبی، حداقل یک ماه قبل از شروع نیمسال، به مرکز تخصصی یا مؤسسه تحویل دهد. و مرکز تخصصی یا مؤسسه موظف است حداکثر ظرف دو هفته به تقاضای او پاسخ دهد.

ماده ۵۳: پس از موافقت با تغییر گرایش، متقاضی موظف است در موعد مقرر، امور ثبت نام و سایر مراحل پیگیری کند و در غیر این صورت، حق تغییر گرایش تا پایان دوره از وی سلب می گردد.

ماده ۵۴: پس از تغییر گرایش، نمرات دروس گرایش سابق طلبه براساس ضوابط مندرج در بند ۱ و ۲ ماده ۴۶ معادل سازی می شود.

فصل دهم: مرخصی تحصیلی

ماده ۵۵: طلبه می‌تواند با موافقت مرکز تخصصی یا مؤسسه، حداکثر دو نیم‌سال، از مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده کند.

تبصره: استفاده از مرخصی در اولین نیم‌سال تحصیلی، صرفاً در صورت ضرورت و با تشخیص گروه آموزشی مرکز تخصصی یا مؤسسه، مجاز است.

ماده ۵۶: طلبه می‌تواند؛ علاوه بر مرخصی مندرج در ماده ۵۵، به ازای هر نوبت فرزند آوری، از دو نیم‌سال مرخصی بدون امتحان - بدون احتساب در سنوات - استفاده کند.

تبصره ۱: طلبه می‌تواند یک نیم‌سال از این مرخصی را قبل از تولد فرزند استفاده کند.

تبصره ۲: در صورت تشخیص و دستور پزشک معالج، مبنی بر استراحت مطلق در طول دوره بارداری، یک نیم‌سال مرخصی - بدون احتساب در سنوات - به منظور استفاده در دوران بارداری - به مرخصی مندرج در این ماده اضافه می‌شود.

تبصره ۳: در موارد سقط جنین، میزان مرخصی با تجویز پزشک معالج، تعیین می‌گردد.

ماده ۵۷: طلبه باید تقاضای مرخصی خود را به صورت کتبی تا دو هفته قبل از شروع هر نیم‌سال به معاونت آموزش مرکز تخصصی یا مؤسسه تسلیم کند و مرکز تخصصی یا مؤسسه مربوط نیز، موظف است حداکثر تا یک هفته بعد از دریافت تقاضا، موافقت یا عدم موافقت خود را اعلام کند. عدم پاسخگویی مرکز تخصصی یا مؤسسه در زمان مقرر، به منزله موافقت با مرخصی طلبه، است.

فصل یازدهم: انتقال

ماده ۵۸: انتقال به معنای تغییر محل تحصیل طلبه از یک مرکز تخصصی یا مؤسسه تحت پوشش به مرکز تخصصی یا مؤسسه تحت پوشش دیگر است.

تبصره: انتقالی در صورتی انجام می‌شود که امکان ادامه تحصیل طلبه از طریق مهمان شدن، فراهم نباشد.

ماده ۵۹: انتقال طلبه دارای شرایط ادامه تحصیل، از مرکز تخصصی یا مؤسسه به مرکز تخصصی یا مؤسسه دیگر در همان شهر با موافقت مرکز تخصصی یا مؤسسه مبدأ و مقصد، انجام می‌شود مشروط به اینکه امتیاز پذیرش او از امتیاز آخرین فرد پذیرفته شده در واحد آموزشی مقصد، در سال ورودی مربوط کمتر نباشد.

تبصره: در کلان‌شهرها مدیران مراکز یا مؤسسات مبدأ و مقصد با لحاظ فاصله محل سکونت طلبه با محل تحصیل، می‌توانند بدون در نظر گرفتن امتیاز پذیرش، با درخواست طلبه موافقت نمایند.

ماده ۶۰: انتقال طلبه واجد شرایط ادامه تحصیل از شهری به شهر دیگر، در صورت انتقال خانواده متقاضی و بدون در نظر گرفتن امتیاز پذیرش، انجام می‌شود.

ماده ۶۱: متقاضی انتقال باید درخواست خود را با ذکر دلیل به صورت کتبی و به همراه رضایتنامه پدر یا همسر - حسب مورد - حداقل سه هفته قبل از شروع نیم‌سال تحصیلی، به مرکز تخصصی یا مؤسسه مبدأ تسلیم کند.

ماده ۶۲: مرکز تخصصی یا مؤسسه مبدأ، موظف است حداکثر ظرف یک هفته، تقاضای انتقال طلبه را بررسی و موافقت خود را به مرکز تخصصی یا مؤسسه مقصد اعلان کند. مرکز تخصصی یا مؤسسه مقصد، مکلف است یک هفته پس از آن، پاسخ خود را به مرکز تخصصی یا مؤسسه مبدأ ارسال کند.

ماده ۶۳: در صورت موافقت با انتقال طلبه، کلیه مدارک تحصیلی وی، به همراه تعیین وضعیت رفتاری - به صورت محرمانه - و با حفظ سوابق تحصیلی در مرکز تخصصی یا مؤسسه مبدأ، به مرکز تخصصی یا مؤسسه مقصد ارسال می‌گردد.

ماده ۶۴: پذیرش درخواست انتقال طلاب تحت پوشش جامعه الزهرا «سلام الله علیها» قم و مرکز مدیریت خراسان، در مراکز تخصصی یا مؤسسات تحت پوشش مرکز و بالعکس، با هماهنگی و موافقت مرکز مجاز است.

فصل دوازدهم: مهمان

ماده ۶۵: مهمان شدن، به معنای تغییر موقت محل تحصیل طلبه از یک مرکز تخصصی یا مؤسسه تحت پوشش به مرکز تخصصی یا مؤسسه دیگر است.

ماده ۶۶: در صورت ضرورت، طلبه می‌تواند با موافقت مراکز تخصصی یا مؤسسات مبدأ و مقصد، حداکثر دو نیمسال مهمان شود.

ماده ۶۷: مهمان شدن طلبه برای گذراندن یک یا چند درس از مجموع درس‌های انتخابی در یک نیمسال تحصیلی، با موافقت مراکز تخصصی یا مؤسسات مبدأ و مقصد بلامانع است.

ماده ۶۸: مهمانی طلبه از یک شهر به شهر دیگر، در صورت انتقال خانواده، امکان‌پذیر است.

ماده ۶۹: تعداد واحدهایی که طلبه به صورت مهمان چه به صورت تک درس و چه به صورت نیمسال کامل در یک یا چند مرکز تخصصی یا مؤسسه گذرانده است، نباید از ۲۰ واحد تجاوز کند.

ماده ۷۰: طلبه باید درخواست مهمان شدن خود را با ذکر دلیل به صورت کتبی، حداقل سه هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی، به مرکز تخصصی یا مؤسسه مبدأ تسلیم کند.

ماده ۷۱: مرکز تخصصی یا مؤسسه مبدأ موظف است حداکثر ظرف یک هفته، تقاضای مهمانی طلبه را بررسی و موافقت خود را به مرکز تخصصی یا مؤسسه مقصد اعلان کند. مرکز تخصصی یا مؤسسه مقصد، مکلف است یک هفته پس از دریافت درخواست پاسخ خود را به مرکز تخصصی یا مؤسسه مبدأ ارسال کند.

ماده ۷۲: در صورت ضرورت — با موافقت مراکز یا مؤسسات مبدأ و مقصد — طلبه می‌تواند در یک یا چند امتحان، در مرکز تخصصی یا مؤسسه مقصد، مهمان شود.

ماده ۷۳: مرکز تخصصی یا مؤسسه مقصد موظف است گزارش وضعیت آموزشی، پژوهشی و فرهنگی طلبه مهمان را جهت ثبت در پرونده تحصیلی وی، در پایان هر نیمسال، به مرکز تخصصی یا مؤسسه مبدأ ارسال کند.

ماده ۷۴: پذیرش درخواست مهمانی طلاب تحت پوشش جامعه الزهرا «سلام الله علیها» قم و مرکز مدیریت خراسان، در مراکز تخصصی یا مؤسسات تحت پوشش مرکز و بالعکس، با هماهنگی و موافقت مرکز مجاز است.

فصل سیزدهم: آزمون جامع

ماده ۷۵: آزمون جامع به منظور ارزشیابی توانمندی‌های آموزشی پژوهشی طلبه، برگزار می‌شود.

ماده ۷۶: طلبه واجد شرایط ذیل، لازم است در آزمون جامع شرکت کند:

۱-۷۶: کلیه واحدهای درسی غیر از رساله علمی را با موفقیت به پایان رسانده باشد؛

۲-۷۶: میانگین کل نمرات وی حداقل ۱۶ باشد؛

۳-۷۶: دارای نمره قبولی در آزمون زبان تخصصی باشد؛

تبصره: طلبه‌ای که معدل کل دروس وی کمتر از ۱۶ باشد، می‌تواند در طول سنوات مجاز تحصیل برای جبران کسر معدل، در هر نیمسال، حداکثر ۱۰ واحد درسی را با نظر گروه آموزشی انتخاب کرده، در امتحان مجدد آن دروس شرکت کند. در این صورت، نمرات جدیدی که بیشتر از نمره قبلی باشد؛ در کارنامه ثبت و جایگزین می‌شود.

ماده ۷۷: آزمون جامع به صورت کتبی و مصاحبه علمی، توسط هیأتی مرکب از ۳ نفر به شرح ذیل برگزار می‌شود:

۱-۷۷ دو نفر از اساتید به پیشنهاد گروه آموزشی مرکز تخصصی یا مؤسسه؛

۲-۷۷ یک نفر از اساتید به عنوان نماینده مدیریت استان؛

ماده ۷۸: آزمون کتبی به صورت متمرکز و از ۳ تا ۵ موضوع از محتوای دروس رشته مرتبط، برگزار می‌شود.

تبصره: منابع و محدوده آزمون با توجه به سرفصل‌های دوره، توسط معاونت آموزش مرکز، تعیین و ابلاغ می‌شود.

ماده ۷۹: برگزاری مصاحبه علمی، منوط به کسب حداقل معدل ۱۶ در آزمون کتبی است.

ماده ۸۰: مصاحبه علمی پیرامون موضوعات آزمون کتبی انجام می‌شود.

ماده ۸۱: نسبت نمره آزمون کتبی به مصاحبه علمی ۶۰ به ۴۰ درصد است و معدل کل در آزمون جامع، نباید از ۱۶ کمتر باشد.

ماده ۸۲: طلبه در صورت عدم موفقیت در هر یک از دو مرحله آزمون کتبی و مصاحبه علمی، می‌تواند جهت کسب معدل لازم، حداکثر دو بار در آزمون مجدد دروسی که نمره آنها کمتر از ۱۶ باشد، شرکت کند و در صورتی که موفق نشود امتیاز لازم را از این مراحل به دست آورد، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۸۳: آزمون جامع، دوبار در سال بر اساس زمانبندی ابلاغی معاونت آموزش برگزار می‌شود.

ماده ۸۴: دفاع از رساله علمی، منوط به قبولی در آزمون جامع است.

ماده ۸۵: نمره آزمون جامع بدون تاثیر در معدل، در کارنامه نیمسالی طلبه ثبت می‌شود.

فصل چهاردهم: انصراف و ترک تحصیل

ماده ۸۶: انصراف از تحصیل، با ارایه درخواست کتبی طلبه و موافقت گروه آموزشی مرکز تخصصی یا مؤسسه انجام می‌شود.

تبصره: حضور مدیر مرکز تخصصی یا مؤسسه — با حق رای — در جلسات تصمیم‌گیری در خصوص قبول انصراف یا برگشت طلبه، لازم است.

ماده ۸۷: طلبه‌ای که بدون اطلاع مرکز تخصصی یا مؤسسه، بیش از یک ماه، در فعالیت‌های آموزشی شرکت نکند؛ منصرف از تحصیل شناخته می‌شود.

ماده ۸۸: چنانچه طلبه تا قبل از آغاز نیم‌سال تحصیلی بعد، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد، گروه آموزشی درباره قبول درخواست تصمیم‌گیری می‌کند.

تبصره: در صورت موافقت گروه آموزشی، با برگشت طلبه انصرافی، مدت عدم حضور طلبه جزو غیبت‌های وی محاسبه می‌گردد. چنانچه عدم حضور طلبه، بیشتر از حد مجاز غیبت باشد، آن نیم‌سال جزو مرخصی تحصیلی، محاسبه شده و در صورت نداشتن مرخصی، آن نیم‌سال جزو سنوات تحصیلی طلبه محاسبه می‌شود.

ماده ۸۹: در صورت قطعی شدن انصراف، تحصیل مجدد طلبه، با طی مراحل پذیرش و بر اساس دستورالعمل‌های ابلاغی ممکن است.

ماده ۹۰: در صورتی که طلبه از تحصیل انصراف دهد، موظف است تمامی هزینه‌های دوره را پرداخت کند.

فصل پانزدهم: رساله علمی

ماده ۹۱: طلبه در سطح چهار، ملزم به ارائه رساله علمی، به ارزش ۲۰ واحد، در موضوع رشته و گرایش مرتبط و براساس ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی است.

ماده ۹۲: نمره قبولی رساله علمی ۱۶ و در معدل کل موثر است.

فصل شانزدهم: فراغت از تحصیل

ماده ۹۳: طلبه‌ای که کلیه واحدهای درسی و رساله علمی را طبق برنامه و بر اساس این آیین نامه با موفقیت گذرانده باشد و واجد صلاحیت‌های اخلاقی رفتاری و فکری باشد؛ فارغ التحصیل شناخته شده و به وی، دانشنامه سطح چهار تعلق می‌گیرد.

تبصره: به افرادی که کمیته انضباطی مرکز، آنان را طبق آیین نامه مرتبط، فاقد صلاحیت‌های لازم اعلام کند، دانشنامه تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۹۴: تاریخ فراغت از تحصیل طلبه، تاریخ دفاع از رساله علمی است.

فصل هفدهم: امور خاص

ماده ۹۵: تصمیم‌گیری در خصوص موارد خاص و پیش‌بینی نشده، به عهده کمیسیون امور خاص آموزش مرکز است.

تبصره: ضوابط و مقررات مربوط به کمیسیون امور خاص آموزش در آیین نامه جداگانه‌ای ابلاغ می‌شود.

ماده ۹۶: تصمیم‌گیری در موارد ابهام یا اموری که این آیین نامه نسبت به آن ساکت است، به عهده شورای آموزش مرکز است.

ماده ۹۷: این آیین نامه مصوبه‌ی شماره ۲۶ شورای آموزش مرکز است که در ۹۷ ماده و ۴۲ تبصره، در جلسات ۳۷ مورخ: ۱۳۹۴/۱۲/۱۷، ۳۸ مورخ: ۱۳۹۴/۱۲/۲۴، ۳۹ مورخ: ۱۳۹۵/۱/۲۳ و ۴۰ مورخ: ۱۳۹۵/۲/۶ به تصویب رسیده است.